

lesa izvrstno prospeva. Drevo vzraste do znatne velikosti in je zelo rodovitno.

15. Gruška smojka. (Braundbirne.) Drži se do srede oktobra. Je izvrstna gospodarstvena gručka za sušenje, tolklo in za druge porabe. Drevo postane nad 100 let staro, rado rodi in raste v vsaki zemlji ob cestah o Odi-novem lesu na Nemškem.

16. Gruška vinca. (Weinbirne.) Je dobra moštnica, ki jo radi in pogosto po Odi-novem lesu zasajajo; je tedaj za mrzle kraje priporočati.

17. Gruška dogorepka. (Langstielon.) Gruška ima dolgi recelj in je za tolklo in su-šenje izvrstna gospodarstvena gručka. Drži se do oktobra. Drevo postane nad 100 let staro in je vkljub neprijaznega podnebja v Odi-novem lesu prav rodovitna.

18. Gruška palmovka. (Palmischbirne.) Je drobna navzdol ošpičena izvrstna moštnica, ki jo na Virtemberskem sploh nasa-jajo. Drži se pa le do oktobra.

19. Gruška ploščanka. (Plattbirne.) Precej debela, podolgovata gospodarstvena gru-ška, posebno dobra za krhlje in tolklo. Drži se do konca oktobra.

Štajerski mašancelj.

(Dominik Čolnik.)

II. Mašancelj je na Českem gotovo vže više 400 let doma. čita se v česki zgodovini, da je Aeneja Silvij, kardinal, bil leta 1460 tamo poslanec, in da je med izvrstnim sadjem najšel jabelko, ktero so mašancelj imenovali in ga je za najvažnejši sad spoznal, še celo želel, ga na Laško presaditi; pozneje ko je papež postal, je dobil od škofa vsako leto od tega sada en voz tujan v Rim poslan; toraj je že takrat zarad dobrote moral veliko zasajen in čislani biti. Prišel je gotovo iz pokrajine Mišenske (Meissen) na Saksonskem, kjer so ga Čehi mišensko jabelko imenovali, Nemec ga zove tamo Mischansker ali Maschanzger.

Ne bomo se varali, ako rečemo, da se toti sad že pol drugo stoletje na Štajerskem sadi in ako se z žlahnim boržanom zamenjava, to ni velika napaka, ker je malo razločka med njima, tudi fara „Borsdorf“ je na Saksonskem celo dve vasi tega imena so tamo, Slovani vas Boršane imenujejo, oddaljeni Nemci oblikajo to po svojem v Maršanc, in kdo zna alj je ne Borsdorf prav bil Borštov od boršt.

Bržčas so zvrsti iz enega istega plemena postale, 5—600 let staro pleme se lahko premeni in gotovo je, da se hvalevredni sad k nam iz Českega razširil, ker tamo so pred izvrstni sadjereji lepoto in dobrotu sada spoznali, kar ne rodi samo na ravninah, ampak tudi na višavah, še v mrzlih krajih. Tudi Mišensko ima višine, kakor Slovenske gorice,

tamo je tudi vinoreja precej razširjena, samo na Laškem se mu prav ne dopade.

Stari sadjeslovec žl. Dohnal (asti sad kot „Stolz der Deutschen“, (ponos Nemcev). Naj bo, ali tudi na Mišenskem so bili nekda naši pradedi Slovani, še zdaj je tamo kraj, kder blizo slovenski govore, tudi pravični nemški jezikoslovci hvaležno spoznajo izvir sedajnega olikanega nemškega jezika, kateri je iz Saksonskega, prav za prav mišenskega narečja postal, glej Adelungov „deutscher Styl, Berlin 1800, str. 43. Na prvo so na tej zemlji Vendi (Slovni prebivali, kateri so po svojem finem, nježnem govoru poznani itd.; s temi so v do-tiko prišli Sasi, Franki, Severonemci, in po le-pem izgovarjanji Vendov je postalo gladko mišensko narečje, za prvega nemškega spoznan itd. Priliko sem imel sam slišati, kako Sasi pevaje govore, kot naši Haložani.

Francozi tudi pišejo: Reinette de Misnie, tako stoji še v Loadonskem katalogu, toraj, ako je naš izvrstniši sad res iz Mišenskega, zovemo ga slobodno „Mišenskar ali Mašanckar“, to bo vse jedno.

(Konec prihodnjic.)

Dopisi.

Iz Ruš. (Veselica.) Ruše niso samo znamenite zaradi svoje starodavne cerkve in nekdanje daleč sloveče šole; temveč v novejšem času se odlikujejo tudi v narodnem in društvenem oziru. Glede tega pač marsikteri trg in večjo vas prekosijo. V ponedeljek, 2. februvarja je bila veselica prirejena od kmetskega bralnega društva. Kdo bi si pred enim letom mislil, da bo v Rušah mogoče kaj takega oživeti, napra-viti. Ljudi je bilo toliko, da nam je sicer pro-storna Maroltova hiša bila pretesna. Sami vrli narodnjaki so prišli. Obiskali so nas izvrstni kmetje iz Selnice, Puščave, sv. Lovrenca, Lem-baha, celo od sv. Petra pod Mariborom sta došla dva gledat in poslušat. Morali bi videti te može, to so korenjaki. Srce pa nam je ve-selo igralo, ko ste deklamovale Žvajgarjeva Ana in Ivana Hlebova. Prelepo se jima je po-dala narodna noša. Navdušeno je govorila Stri-tarjeve pesmi zadnjo kitico:

Slovani smo in zvesti Avstrijani!

Prisego čuj Slovencev svojih car!

Svoj rod Slovan in ž njim cesarja brani,

Ne izneveri njima se nikdar!

Glas kakor grom odmevaj od Triglava:

Bog živi našega cesarja! — Slava!

Hram se je tresel od gromovitega roko-ploska in živjoklicev. Kaj pa hočem reči o petji? Izvrstno. To se mora samo čuti. Kako sladko doné iz prs naših pevcev prekrasne pesmi! Naj izrečemo tukaj gorečo hvalo neu-

trudljivemu pevovodji č. g. kaplanu Kralju. Ko je g. nadučitelj Praprotnik iz Pušave nastopil oder in začel razlagati v gladkotekečej besedi, kako se mora sadno drevje saditi, obrezovati, pomlajevati, snažiti itd. so se vse oči vprle nanj. Vse občinstvo je njegov prelepi poduk s čudno pazljivostjo poslušalo. Prisrčna hvala. Takšnih učiteljev si želimo, to so res odgojevalci naroda. Želja vseh je pa bila, da bi č. g. nadučitelj nas še mnogokrat z enakim podučljivim govorom razveselil. Veselica se je v uzornem redu vršila. Samo enkrat nas je nekaj hotelo spominjati na ono žalostno dogodbo pri sv. Martinu na Pohorji. Govorilo se je, da so nemčurji, ktere pa lahko vse na prstih jedne roke sešteješ, opijanili neke uboge fante, da bi nemir in svajo delali. In res se je nekoliko takšnih v sredi vasi postavilo in tulili so kakor mlada teleta. Če imajo naši nasprotniki takšne pevce, pa jim naj bodo. mi jim nismo nevoščljivi. Čudno se je nam pa to zdelo, da se nekteri niso naše veselice udeležili, pač pa so kaj radi sodelovali pri „Schützenfestu“ pri sv. Lovrenci. Menda je pa kmetska veselica preveč priprosta za te gospode ali hočejo biti nasprotnikom našim „staffage“, to je zavoljo lepšega. Zlasti se vedejo prav čudno g. učitelji. Jediní g. T. bil je prisoten. Toda naj bodo uverjeni, da se naše značajno ljudstvo ž njimi nikakor ne zлага.

Iz Maribora. (Slovensko društvo — čitalnica — marsikaj — šulvereinske bolečine.) Odbor Slov. društva je z ozirom na dogodke v državnem zboru sledečo izjavo telegrafno doposlal g. dr. Vošnjaku: „odbor Slov. društva pozdravlja z velikim zadostenjem odločno postopanje slovenskih poslancev in se trdno nadeja in prosi, da ostanejo vsi nepremakljivi.“ In res, v tem slučaju bo ves narod za njimi. Pogoste in deloma izvrstne, krasne veselice po mestih in trgih in celo vaseh slovenskih kažejo, da narodna zavest povsod napreduje in se vedno dalje širi. — Tudi naša čitalnica priredila je 8. t. m. prelepo veselico. Pevcem pripomagal sta gospoda Schuster, oca in sin. Bodi Jima izrečena prisrčna zahvala, kakor tudi pevovodji in pevcem, osobito pa gospodični Boženi Srncevevi, ki nas je očaravala s svojim ljubim deklamovanjem. — Mnogo spoštovanemu učitelju g. Koprivniku je umrla vsem priljubljena žena po naglej smrti. — Graškim nemško liberalnim kolovodjem streže marljivo znani vinotržec Pfriemer in se povsod ponuja za kandidata, sedaj tudi za volitve v trgovsko in obrtno zbornico. Zraven njega kandidira samo nemško-liberalna vrlina: Pahner, Leeb, Masatti, Scherbaum, Grubitsch (nekdej Grubič), vsi v Mariboru, Kandolini v Poličanah, Sutter v Konjicah, Traun v Celji, del

Cot v Brežicah. Ti bi naj zastopali celi spodnji Štajer, vse stotine in tisoče naših trgovcev in obrtnikov? Niti Bindlehner, ne Jurca, ne Lipold, ne Vošnjak v Šoštanji itd. bi ne smeli v ovo zbornico? Vsa Savinjska, vsa Murska, Slov. graška, Ptujška krajina bila bi naj brez zastopnika? — V Kamci so hoteli mariborski šulvereinarji zopet Orts-Suppen-dirndaj, pa prišli so samo 4 radogledeži iz Kamce. Mariborski rogovileži so klaverno glave pobešali in tiho pete nesli v mesto nazaj.

Iz Bizeljskega. (Dve novi šoli) na Bizeljskem sta po triletnem težkem delovanju vendar enkrat dodelani, jedna enorazredna, jedna pak štirirazredna, ki obedve staneta blizu 17.000 gold. To je lepa svota, ktere bomo mi Bizeljani plačati morali. Pa vse bomo storili, da bi se naši otroci kaj naučili in lepo zredili. Alj kakov pa je red v tej novejši štirirazredni šoli? 9. decembra p. l. se je odprla nova šola, začeli so otroci marljivo v šolo hoditi, in kako se tem malim našim državljanom godi? Nekteri pride sem eno uro daleč, nekteri tudi poldrugo uro, in ko hoče ob 8. ali $\frac{1}{2}$ 9 uri vstopiti v hišo znanosti, je vse trdno zabito in duri zaklenjene in otroci morajo zunaj čakati in zimo ogrebat, dokler se jim še le $\frac{1}{2}$ 9 šolska vrata ne odprejo. Opoludne morajo zopet pod milo nebo, da so do $\frac{1}{4}$ 1 na snegu. Jaz pa mislim, da so Bizeljanci za otroke novo šolo priskrbeli. Zvečer pa ima nekteri to srečo, namesto da bi za dne domu šel in za dne domu prišel, mora prav dolgo v šoli ostati, da potem v temni noči domu klesti.

Od Reke. (Zima.) Že preteklo jesen so nekateri z ozirom na veliko število gob itd. prerokovali, da bo de po zimi veliko snega nasulo in niso se zmotili, saj slepa kokoš tudi včasí zrno najde. Pretekli teden od 11. do 18. januarja se more res sneženi teden imenovati, kajti nasulo ga nam je dober meter na debelo, po hribih pa $1\frac{1}{2}$ do 2 metra; čim dalje proti zahodu, tem več ga je. Ker je bil sneg s prva južen, je marsikje svojo moč pokazal, posebno po slabih strehah. Nekemu kmetu v sosedni reški župniji je sneg kozolec podrl in po strmini v dolino zvalil. Drugemu kmetu je streho na hlevih podrl in troje živinčet pokončal, eno govedo so še menda rešili, dvojje jih je pa poginilo, da ne omenjam drugih manjših nesreč. Ljudje se za ozimne bojé, ker je ta velikanski sneg na tala tla padel. Tudi veliko drevja je po vrtih in gozdih polomljenega. Kedar se bo tajati začel, bodo ljudje marsikje na strmih krajih v skrbah zavolj plazov.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Vogerski minister Tisza bil je na Dunaji in ker njegovi vladini